

Državni izpitni center

N 0 8 1 5 1 1 3 2

REDNI ROK

Maj 2008

NAVODILA ZA VREDNOTENJE

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

ob koncu 3. obdobja

MODERIRANA RAZLIČICA

UVODNA NAVODILA ZA VREDNOTENJE

Pri nalogah izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom več izbranih rešitev pomeni 0 točk.

Pri nalogah dopolnjevanja priznamo tudi na drugačen način med seboj povezane pojme (npr.: povezava s črtami ali zapis besed na črtico za odgovor).

Kjer naloga izrecno ne zahteva števila dejstev, mora učenec zapisati eno dejstvo, razen če iz zapisa naloge ni jasno razvidna zahteva po dveh ali več dejstvih.

Kjer naloga zahteva navedbo več odgovorov, se vrednotijo po vrsti zapisani odgovori, in sicer toliko, kot jih zahteva naloga. V primeru, da so navedeni pravilni in nepravilni odgovori, upoštevamo samo prvo napisane odgovore.

Pravopisnih napak v odgovorih ne popravljamo. Priznamo tudi zapis iz katerega lahko razberemo vsebinsko pravilen odgovor (npr.: Kennedy – Kenedi). Ne priznamo pa zapisov, ki imajo zaradi pravopisnih napak spremenjen pomen (npr.: Perun – Peron).

ZNAKI ZA POPRAVLJANJE

Dogovorjeni znaki za označevanje napak v preizkusih znanja:

✓ pravi len odgovor

✗ nepopoln ali manjkajoč odgovor

// nepravilen odgovor

Opombe oziroma komentarji popravljalca:

! Ni označeno, kaj naj popravljalec upošteva.

! Nerazločen zapis.

- Če je cel preizkus pisan s svinčnikom, napišemo ob skupnem seštevku točk ***Pisano s svinčnikom***.
- Če so s svinčnikom pisane posamezne naloge, napišemo ***Pisano s svinčnikom*** ob konkretni nalogi.

Znake za označevanje napak zapisujemo:

- v preizkus znanja
- z rdečim kemičnim svinčnikom
- na desno stran odgovora
- nikoli čez učenčev odgovor
- Ob zapisu napačnega dogovorjenega znaka le tega prečrtate in zapišete pravilni znak. Ob prečrtanem znaku zapišite svoje inicialke!
- Popravljalec ne dopisuje pravi lenih rešitev.

UVOD V ZGODOVINO

1. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

1.1 14. (stoletje); ostali pravilni zapisi 1 točka

b)

1.2 Kdo ga je napisal/avtor; kdaj se je zgodil dogodek (čas; leto; datum; 1338; 14. stoletje); kaj se je zgodilo/naravna katastrofa
Vsebina:
kobilice ogrožajo (uničile) pridelek; ljudje se obračajo po pomoč k Bogu (vernost ljudi); lakota ljudstva; priznamo tudi pravilen prepis iz besedila 1 točka
Skupaj 2 točki

PRAZGODOVINA

2. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

2.1 UČENEC MORA SKLEPATI IZ GROBNIH DODATKOV NA POSMRTNO ŽIVLJENJE. – Grobni dodatki pričajo o obstoju vere, da bo umrli vse te predmete še potreboval v svojem posmrtnem življenju; onostransko življenje je nadaljevanje tostranskega življenja 1 točka

STARI VEK

3. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

3.1 Z živalsko glavo in človeškim telesom; v podobi živali; v podobi človeka/faraona/vladarja; slikali so jih; risali so jih 1 točka

b)

3.2 S tehtanjem srca/duše (umrlega); z merjenjem dobrote; s posmrtno rabsodbo;
Ob smrti je bog stehal oba dela duše umrlega (in če je bil umrli pravičen, je lahko živel posmrtno življenje);
Duša umrlega je stopila pred Anubisa, ta je stehal srce in pero (simbol resnice in pravice). Obe teži sta morali biti enaki – človek brez greha, novo življenje v Ozirisovem kraljestvu. 1 točka
Skupaj 2 točki

4. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

- 4.1** Pokorščina; vzdržljivost/utrjenost; želja po uspehu/po zmagah; poslušnost; borbenost; skromnost; moč; neustrašnost; odločnost; vzdržnost; discipliniranost 1 točka

b)

- 4.2** Dečki – vojaki so se s tem navajali na najbolj zahtevne (vojaške, krute, nemogoče) razmere; varovalna barva; nekateri so menili, da so s tem bolj zaščiteni pred piki insektov/bolezni/soncem; da bi bili boljši vojaki; bolj odporni; da bi premagovali željo po udobju; da bi se privajali na skromnost 1 točka

Skupaj 2 točki

5. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

- 5.1** Deduje (potomec vladarja); posinovljenec (adoptivna možnost); oklicala (izvoli/izbere) ga je vojska/vojaški cesar 1 točka

b)

- 5.2** Emona (Ljubljana), Celeia (Celeja, Celje), Poetovio ali Petoviona (Ptuj) 1 točka

Skupaj 2 točki

SREDNJI VEK**6. naloga**

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

- 6.1** Na Gosposvetskem polju; pri Krnskem gradu; ob knežjem kamnu; na Koroškem 1 točka

b)

- 6.2** PREPROSTEGA PREPISA, IZ KATEREGA SE NE VIDI RAZUMEVANJE VLOGE LJUDSTVA, NE UPOŠTEVAMO. – Ljudstvo je izročilo vojvodi oblast; je potrdilo vojvodovo oblast; ljudstvo je izbralo/izvolilo novega vojvodo; je aktivno sodelovalo pri obredu; sami so ga dali na prestol 1 točka

c)

- 6.3** UČENEC MORA POJASNITI RAZLIKO. – Oblast je bila takrat največkrat dedna; o njej so odločali vrhovi tedanje družbe, nikakor pa ne ljudstvo; ljudstvo je sodelovalo pri potrjevanju vladarja; vladar je bil oblečen skromno, kar pri ostalih kronanjih ni bilo v navadi; vladarje so drugje kronali visoki cerkveni dostojanstveniki; obred je bil bolj skromen, pri ostalih pa bolj razkošen 1 točka

Skupaj 3 točke

7. naloga*Rešitve z navodili za vrednotenje:*

a)

- 7.1 Denar je vložil; položil; posodil; shranil v banko; dal (spravil) v banko/bankirju; denar je tržil/obračal; z denarjem je zaslužil 1 točka

b)

- 7.2 PRIZNAVAMO SAMO TISTE ODGOVORE, KI OBRAVNAVAJO FINANČNO OPERACIJO, OMENJENO V VIRU – VLAGATELJ POLAGA DENAR. – Tudi danes vlagatelj vlagajo svoj denar v banko in zanj prejemajo obresti; tudi danes dobiš potrdilo/pogodbo o sklenjeni finančni operaciji; banka mora denar vrniti v določenem času 1 točka

Skupaj 2 točki

8. naloga*Rešitve z navodili za vrednotenje:*

a)

- 8.1 UČENEC MORA OBVEZNO NAPISATI RAZLAGO. – Vera je ljudem osmišljala življenje in jim je dajala upanje v lepše, boljše življenje; dajala jim je uteho v vsakdanjem življenju; upanje v enakost po smrti; ponujala jim je varnost; možnost vstopa v nebesa; način življenja; razlago za naravne pojave; moralna vodila za življenje 1 točka

b)

- 8.2 UČENEC MORA PRIMERJATI OBE UMETNOSTNI OBDOBJI IN NAVESTI DVE RAZLIKI. – Razliki: bolj preprosta gradnja v romaniki; bolj masivna; gotška fasada bolj razčlenjena (razgibana, razkošna); višina prevladuje nad širino; polkrožni lok v romaniki in šilasti lok v gotiki; manjša okna v romaniki in večja (poslikana) okna v gotiki 1 točka

Skupaj 2 točki

NOVI VEK IN NOVEJŠA ZGODOVINA**9. naloga***Rešitve z navodili za vrednotenje:*

a)

- 9.1 Karavela 1 točka

b)

- 9.2 UČENEC NAVEDE VSAJ ENO PREDNOST. – Ladja je bila hitra; lažja; okretna; sposobna pluti v vseh vremenskih razmerah; lahko je tudi dolgo zdržala na plovbi; boljši sistem jader; sposobna pluti proti vetru; podolgovat trup 1 točka

c)

- 9.3 Majhna/omejena nosilnost (onemogoča tovorjenje velike količine blaga) 1 točka

Skupaj 3 točke

10. naloga*Rešitve z navodili za vrednotenje:*

a)

- 10.1** Reformacija je (versko) gibanje v 16. stoletju za prenovo/spremembo/reformo (katoliške) Cerkve, ki je povzročilo njen razkol; kritika napak (katoliške) Cerkve, ki je pripeljala do nastanka protestantskih cerkva; upor papežu/bogati cerkvi 1 točka

b)

- 10.2** UČENEC NAVEDE VSAJ DVA DELA EVROPE; PRIZNAVA SE TUDI KOMBINACIJA GEOGRAFSKEGA POIMENOVANJA DELOV EVROPE IN NAVEDBO DRŽAVE. – V predelih severne, zahodne, v severovzhodnem in v večjem delu srednje Evrope; Skandinavske države; Anglija; Škotska; deli Svetega rimskega cesarstva/Nemčija; Švica; Ogrska; Poljska 1 točka

c)

- 10.3** Krščanstvo in islam; priznamo tudi navedbe vseh veroizpovedi, ki jih učenec najde na zemljevidu (v legendi) 1 točka

Skupaj 3 točke

11. naloga*Rešitve z navodili za vrednotenje:*

a)

- 11.1** Slovensko-hrvaški kmečki upor; hrvaško – slovenski kmečki upor; upor leta 1573; upor, ki ga je vodil Matija Gubec; Gubčev upor 1 točka

b)

- 11.2** Poslabšanje gospodarskega položaja; povečane/prevelike dajatve; obremenjenost zaradi tlake; stara pravda; nezmožnost obdelovanja lastnih njiv; omejevanje kmečke trgovine; spreminjanje naturalnih dajatev v denarne 1 točka

Skupaj 2 točki

12. naloga*Rešitve z navodili za vrednotenje:*

a)

- 12.1** Marčna revolucija; revolucija 1848; revolucija v Avstriji 1 točka

b)

- 12.2** Kmetje so pri nas v 95 % primerov postali lastniki zemlje, ki so jo obdelovali; dobili so zemljo; odprava tlake, dajatev; lahko so odkupili zemljo 1 točka

c)

- 12.3** Kmet je moral zemljo odkupiti (pomanjkanje denarja), zato se je veliko kmetov zadolžilo. Ob povečanih davkih je to vodilo v propad; zadolževanje kmetov; povečani davki. Obveznosti, ki so jih nekoč plačevali zemljiški gosposki, so ob slabih letinah ali vremenskih nezgodah tudi zmanjšali, sedaj so letne obveznosti nespremenjene, to pa številne kmete vodi v obubožanje. 1 točka

Skupaj 3 točke

13. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

13.1 A, B 1 točka

b)

13.2 »Podaljšanje« dneva; boljša razsvetljava v stanovanjih; večja požarna varnost; možnost podaljšanja domačega dela 1 točka

c)

13.3 Elektrarne in nesmotna poraba energije povzročajo obremenjevanje okolja; električno energijo pridobivamo v veliki meri z izkoriščanjem neobnovljivih virov; ker je draga; zaradi onesnaževanja okolja; ker jo primanjkuje 1 točka

Skupaj 3 točke

14. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

14.1 Deli mesta, v katerih so imeli delavci svoja stanovanja, so bili prenaseljeni (cela družina se stiska v eni sobici); njihova stanovanja niso bila vredna človeka (stene v stanovanju so vlažne, na oknih ni stekla, iz peči se kadi in peč ne greje, skromna oprema); ti ljudje živijo v pomanjkanju (oče in otroci so pokriti s cunjami); ali krajše: beda; revščina; utesnjenost; slabo ogrevanje; vlažnost; slabe higienske razmere 1 točka

b)

14.2 Velika večina ljudi ne živi v tako revnih razmerah, kakor so opisane v gornjem besedilu; v sodobnih prebivališčih ponavadi ni vlage in mraza, ki povzročata bolezni; danes imajo revni ljudje na voljo socialne službe, katerih namen je, pomagati ljudem v najhujši stiski; ali krajše: danes so stanovanja večinoma večja; zračnejša; svetlejša; boljši življenjski pogoji 1 točka

Skupaj 2 točki

SODOBNA ZGODOVINA**15. naloga**

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

15.1 Zato, ker so bili moški na fronti/bojišču; ker je divjala vojna; ker so hotele pomagati med vojno 1 točka

b)

15.2 V javnem transportu, kjer so ženske voznice tramvajev, avtobusov; v administrativnih/upravnih službah; v tovarnah orožja; na bojišču, kjer so bile medicinske sestre 1 točka

c)

15.3 Ženske so v nekaterih državah na podlagi svojega angažiranja po vojni pridobile volilno pravico; okrepil se je boj za politične pravice žensk; v politiki se začnejo pojavljati ženske 1 točka

Skupaj 3 točke

16. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

16.1 Londonski sporazum/pakt/pogodba 1 točka

b)

16.2 Italija je želela del Avstro-Ogrske (Istra, slovensko Primorsko, Dalmacija, Tirolska) in jih kot njena zaveznica ne bi mogla dobiti; ker ji je antanta na račun A-O ponudila ozemlje; antanta jim je ponudila več (ozemlja ene od centralnih sil) 1 točka

c)

16.3 Zaradi razpada Avstro-Ogrske in njene armade je italijanska vojska prodrla prek svojih dotedanjih meja in kot antantna zmagovalka uveljavila svoje zahteve; kot antantna zmagovalka je uveljavila svoje zahteve; zaradi londonskega sporazuma; ker so bili uspešni diplomati 1 točka

Skupaj 3 točke

17. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

17.1 Leto 1929 1 točka

b)

17.2 New Deal; javna dela; podpora industriji in kmetijstvu; večji nadzor države nad gospodarstvom; v Nemčiji povečanje zaposlovanja v vojaški industriji 1 točka

c)

17.3 Svetovno gospodarstvo je bilo močno odvisno od ZDA; ZDA je bila največja posojilodajalka; ZDA so najpomembnejša gospodarska sila na svetu in največji izvoznik, zato problemi ZDA vplivajo na ostale države; prenasičenost trga z izdelki 1 točka

Skupaj 3 točke

18. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

18.1 Nemčija, Italija in Madžarska 1 točka

b)

18.2 Hitler obiše Maribor, ker hoče pokazati, da je to (že od nekdanj) nemško ozemlje (Napravite mi to deželo spet nemško!); da je to njegov teritorij; da bo ponemčil Slovence 1 točka

c)

18.3 Po pridobitvi Maribora za Slovence (R. Maister in njegovi prostovoljci) so ga Slovenci po dobrih 20. letih zopet izgubili. 1 točka

Skupaj 3 točke

19. naloga*Rešitve z navodili za vrednotenje:*

a)

- 19.1** Železna zavesa pomeni mejno črto med Vzhodnimi (komunističnimi) in Zahodnimi (demokratskimi, kapitalističnimi) državami; delitev med komunističnimi in demokratskimi državami; med vzhodnim in zahodnim blokom; meja med dvema političnima ureditvama; priznamo tudi okrajšave Vzhoda (V) in Zahoda (Z) 1 točka

b)

- 19.2** Tako mejo so uporabili za nadziranje meje; omejevanje prebegov državljanov (na zahod (iz NDR v ZRN)); hoteli so varovati komunizem; hoteli so preprečiti širjenje komunizma; s tako mejo so hoteli preprečiti stike med idejami in ljudmi 1 točka

c)

- 19.3** IZ ODGOVORA MORA BITI JASNO RAZVIDNA PRIMERJAVA – Pred 40. leti so se države delile glede na dva sistema, ki sta bila strogo ločena, danes pa se evropske države med seboj gospodarsko in politično povezujejo, zato meje med njimi izginjajo; zaradi konca hladne vojne/komunizma; širjenje EU; globalizacija; ker je SZ razpadla in se evropske države povezujejo v EU 1 točka

Skupaj 3 točke

20. naloga*Rešitve z navodili za vrednotenje:*

a)

- 20.1** Koalicija se je imenovala DEMOS; Demokratična stranka Slovenije 1 točka

b)

- 20.2** Prevzem oblasti; demokracija; osamosvojitve (suverenost) Slovenije; odcepitev od Jugoslavije; bili so proti komunizmu 1 točka

c)

- 20.3** Volitve v Sloveniji 1990 so bile po dolgi desetletjih spet demokratske in svobodne; volitve v obdobju socialistične Jugoslavije pa niso ponujale izbire med več političnimi strankami 1 točka

Skupaj 3 točke

SKUPAJ 50 TOČK